November 2017

Information till boenden i bostadsrättsföreningen Kärravik

Uppdatering om pågående miljötekniska undersökningar i Åmmeberg

Inom ramen för pågående miljötekniska undersökningar i Åmmeberg bjöds boende i bostadsrättsföreningen Kärravik in till ett informationsmöte den 8 november 2017. Medverkande vid mötet var representanter från Zinkgruvan Mining AB, Sweco, Arbets- och miljömedicin vid Universitetssjukhuset i Örebro samt Länsstyrelsen i Örebro län. Detta är en sammanfattning av den information som gavs vid mötet i syfte att uppdatera om de provtagningar som har gjorts i området under 2017 och informera om vad nästa steg i den pågående processen är.

Provtagning på platser med koppling till tidigare industriell verksamhet

Under 2017 har Zinkgruvan Mining genomfört miljötekniska undersökningar på de områden i Åmmeberg där det har kartlagts att industriell verksamhet tidigare har bedrivits. Undersökningarna är en fortsättning på tidigare utredningar i området och utgör en del av den allmänna inventering och undersökning av tidigare industriområden som har pågått runtom i Sverige sedan en lägre tid. Totalt finns det cirka 80 000 misstänkt förorenade områden runtom i landet, varav cirka 4 200 finns i Örebro län.[1]

De pågående miljötekniska undersökningarna syftar till att studera jord- och vattenförhållandena i undersökningsområdet och förekomsten av metaller i mark och vatten. Metaller är något som ofta finns på platser där industriell verksamhet har bedrivits under en längre tid. Provtagningarna har pågått under våren, sommaren och en bit in på hösten 2017.

Ett historiskt industrisamhälle

Åmmeberg har ett rikt industriellt arv som tog sin början i gruvnäringens framväxt vid mitten av 1800-talet. Malmhantering bedrevs sedan i Åmmeberg fram till slutet av 1970-talet. Under dessa år anrikades zink- och blymalm av gruvans dåvarande belgiska ägare Vieille Montagne och skeppades sedan vidare till Västeuropa. Malmindustrin var avgörande för den snabba framväxten av ett levande samhälle i både Åmmeberg och Zinkgruvan. Idag drivs gruvan av Zinkgruvan Mining AB, och malmhanteringen sker på annan plats, men den fortsätter att spela en viktig roll i lokalsamhället.

Marinan

Området där marinan idag ligger användes historiskt som klarningsdamm. I klarningsdammen sedimenterades slam från det utgående processvattnet. När verksamheten avvecklades under slutet av 1970-talet muddrades dammen och gjordes om till småbåtshamn och bostadsområde. En del av stranden iordningsställdes som badplats. Bostadsområdet är idag bostadsrättsföreningen Kärravik.

[1] Länsstyrelsen i Örebro – Förorenade områden;
http://www.lansstyrelsen.se/Orebro/Sv/miljo-och-klimat/verksamheter-med-miljopaverkan/fororenade-omraden/Pages/index.aspx

Förhöjda halter av metaller analyseras vidare

Under 2017 har miljötekniska undersökningar genomförts i Åmmeberg. Provtagningarna har genomförts i områden där den industriella verksamheten historiskt sett bedrevs (se karta över provtagningsområdet till höger). Provsvar från ett antal provpunkter vid Marinan visar på förhöjda halter av metaller som zink, bly, arsenik och kadmium i marken. Även grundvattnet i detta provtagningsområde visar på förhöjda halter av samma metaller som påträffats i jord. Detta är något som tidigare har påträffats i de andra undersökta områdena såsom Golfbanan, industriområdet och på Hägerön.

Nästa steg är att genomföra en så kallad riskbedömning för området, genom att analysera provsvaren. Det innebär att man tittar på eventuella risker med föroreningar för människors hälsa och miljön på den specifika platsen. Riskbedömningen kommer att ge svar på om det behöver vidtas åtgärder på området för att minska eventuella risker för boende och miljön. Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet och kommer att granska riskbedömningen.

Till höger: Undersökningsområdet för pågående miljötekniska undersökningar i Åmmeberg.

Rekommenderade försiktighetsåtgärder för boende

Om ämnen i vår omgivning kommer in i kroppen så kan de påverka oss på olika sätt. Metaller kan vi bland annat få i oss genom att andas in förorenad jord, äta sådant som odlats i förorenad jord samt komma i direktkontakt med förorenad jord.

Tills dess att riskbedömningen är genomförd och man har tittat på om det föreligger några risker för människors hälsa och miljö eller inte i det undersökta området, så rekommenderas boende i området vidta följande försiktighetsåtgärder:

- Skydda barn genom att begränsa deras direktkontakt med jorden. Det gäller speciellt små barn som kan äta jord.
- Tvätta händerna efter direktkontakt med jorden. Det gäller speciellt barn, men även vuxna.
- Ät inte frukt och grönsaker som har odlats direkt i jorden på dessa områden. Om man ändå vill odla så använd ditfraktad jord, till exempel i en pallkrage eller en kruka.
- Vistas inte på Flycktberget, där anrikningssand med förhöjda metallhalter ligger utan täckning.

Rekommendationerna är framtagna av Arbets- och miljömedicin vid Universitetssjukhuset i Örebro.

Ytterligare information och kontaktuppgifter vid frågor

Berörda boende kommer löpande att uppdateras om de pågående miljötekniska undersökningarna och få information om när riskbedömningen är färdigställd. Riskbedömningen är en omfattande process och för att den slutliga bedömningen ska bli grundlig och väl genomförd kan detta komma att ta viss tid.

Om du har frågor om de pågående undersökningarna under tiden är du välkommen att hör av dig till någon av nedan kontaktpersoner:

Zinkgruvan Mining

Monika Andersson, kommunikatör
Telefon: 0583-82 203
E-post: monika.andersson@lundinmining.com

Länsstyrelsen i Örebro län

Ylva Hedene, miljöhandläggare
Telefon: 010-224 86 69.
E-post: ylva.hedene@lansstyrelsen.se

Lisa Arnwald Storm, miljöhandläggare
Telefon: 010-224 86 62
E-post: lisa.arnwald.storm@lansstyrelsen.se

Arbets- och miljömedicin

Frågor angående hälsa och de rekommenderade försiktighetsåtgärderna kan ställas till Arbets- och miljömedicinska kliniken, Örebro Universitetssjukhus

Katja Hagström, fil.dr i miljövetenskap
Telefon: 019-602 24 92
E-post: katja.hagstrom@regionorebrolan.se